

Asielzoekers in Oostenrijk

De vluchtelingenstroom die Europa in 2015 op zijn grondvesten deed schudden is zeker nog niet uitgewerkt. Eind 2015 stond de teller voor de Europese Unie op 1,25 miljoen vluchtelingen, waarbij de aanvankelijke stromen uit het Midden-Oosten en vooral uit Syrië en Irak werden aangevuld met asielzoekers uit Afghanistan, Eritrea en andere delen van Afrika.

Door geografische en politieke factoren – denk aan de politieke verwickelingen op de Balkan en in Hongarije en Tsjechië – deed een groot deel van deze stroom Oostenrijk aan. En hoewel de meeste vluchtelingen doorreisden naar het Noordwesten van Europa bleef een relatief groot deel van de stroom in Oostenrijk. Dat land ontving in 2015 een kleine 90.000 asielverzoeken, 1 procent van de Oostenrijkse bevolking. Nederland telde in 2015 zo'n 45.000 asielverzoeken, wat neerkomt op 0,3 procent van de bevolking.

We weten nog maar weinig ...

De maatschappelijke gevolgen van deze asielstromen zijn enorm en daarom is het belangrijk om meer te weten over de achtergronden van asielzoekers. Eigenlijk weten we daar maar bar weinig van en dit was de reden dat in Oostenrijk een eerste onderzoek van start ging: de Displaced Persons in Austria Survey (DiPAS). De onderzoekers vroegen onder meer naar de kennis, vaardigheden, motivatie en toekomstplannen van de asielzoekers. Ze ondervroegen volwassen asielzoekers en concentreerden zich op de voor Oostenrijk omvangrijkste groepen uit Syrië, Afghanistan en Irak, die ook het grootste deel van de Nederlandse instroom uitmaken. Er werden ruim 500 interviews afgenomen. Door ook informatie over partners en kinderen op te nemen betrof het onderzoek een kleine 1.000 personen in Oostenrijk en nog zo'n 400 buiten Oostenrijk. Het onderzoek is niet representatief voor de hele vluchtelingenstroom; onderzoekers zijn het erover eens dat dit bijna onmogelijk is voor zo'n

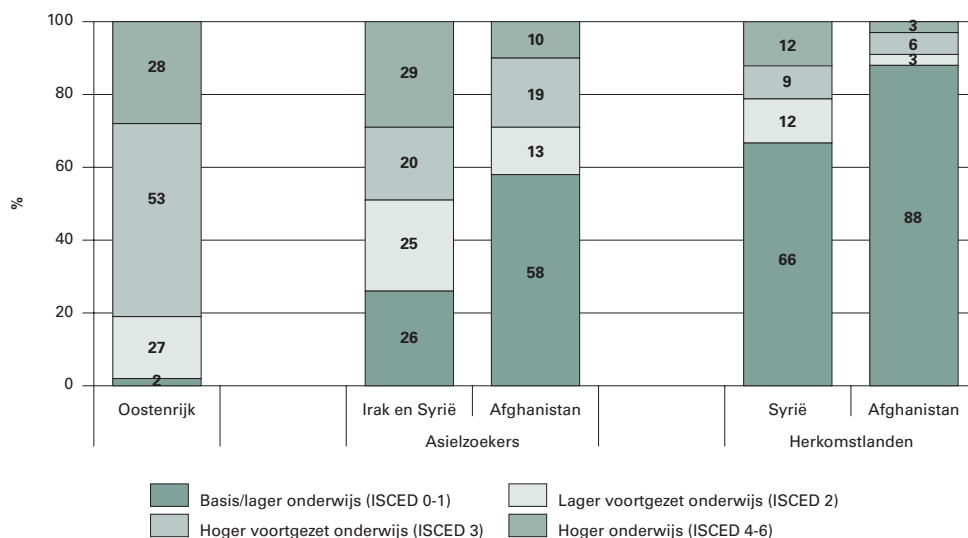
mobiele bevolkingsgroep. Maar dat neemt niet weg dat de resultaten uiterst nuttig zijn.

Een tipje van de sluier

De meeste ondervraagde asielzoekers hebben jonge gezinnen met kinderen, vooral bij de Syriërs en Irakezen. Ze lieten meestal een eigen woning achter en betaalden een aantal jaarsalarissen voor de overtocht. Op basis van de gezinssituatie schatten de onderzoekers het potentieel voor gezinshereniging op 38 volgers per 100 asielzoekers en dat kan een flinke vervolgstroom opleveren. Vergeleken met het land van herkomst was het opleidingsniveau van de asielzoekers relatief hoog. Het beeld van de wat beter opgeleide migrant was al bekend van economische migranten, maar lijkt dus ook op te gaan voor asielzoekers. Dit bevestigt het idee dat de mensen die ondanks grote moeilijkheden en hoge kosten (denk aan de smokkelaars) erin slagen om Europa te bereiken, over hulpbronnen en vaardigheden beschikken en zeker niet tot de allerarmsten behoren. Dit neemt niet weg dat de asielzoekers gemiddeld lager zijn opgeleid dan de Oostenrijkers en dat zal in Nederland niet anders zijn. Zo blijkt uit de figuur dat ruim de helft van de asielzoekers maximaal niveau 2 scoren, terwijl bij de Afghanen bijna 60 procent alleen het laagste niveau heeft. Deskundigen gaan ervan uit dat opleiding en beroepsvaardigheden belangrijke indicatoren zijn voor toekomstige integratie.

De overgrote meerderheid van de respondenten was moslim, en rekende zich tot de gematigde beoefenaren (alhoewel de meeste respon-

Opleidingsniveau van asielzoekers uit Afghanistan, Irak en Syrië, en van de bevolking uit het bestemmingsland Oostenrijk en de herkomstlanden Afghanistan en Syrië

Bron: Statistics Austria en DiPAS (Registerdata 2013), UNESCO (Syrië 2009) en CSO Afghanistan (NRVA 2011-12).

DEMOS verschijnt 10 x per jaar en wil de kennis en meningsvorming over bevolkingsvraagstukken bevorderen.

Gehele of gedeeltelijke overname van artikelen met bronvermelding wordt op prijs gesteld. Graag ontvangt de redactie een bewijsexemplaar. De personen op de foto's komen niet in de tekst voor en hebben geen relatie met hetgeen in de tekst wordt beschreven.

Het NIDI is een instituut van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen en is geaffilieerd met de Rijksuniversiteit Groningen. Het NIDI houdt zich bezig met onderzoek naar bevolkingsvraagstukken.

colofon

DEMOS	is een uitgave van het Nederlands Interdisciplinair Demografisch Instituut (NIDI).
Redactie	Nico van Nimwegen, hoofdredacteur Ingrid Esveldt, eindredacteur Harry van Dalen, redacteur Peter Ekamper, (web)redacteur Fanny Janssen (RUG), redacteur Jaap Oude Mulders, redacteur
Adres	NIDI/DEMOS Postbus 11650 2502 AR 's-Gravenhage (070) 356 52 00
Telefoon	demos@nidi.nl
E-mail	demos.nidi.nl / www.nidi.nl
Internet	gratis
Abonnementen	
Basisontwerp	Harmine Louwé
Druk	www.up-score.nl

denten het moeilijk vonden om zo'n vraag te beantwoorden). Vrouwen waren wat religieuzer dan mannen, en de mate van religiositeit nam af met een stijgende opleiding. Gevraagd naar hun opvattingen over man-vrouwverhoudingen leken vooral mannelijke asielzoekers liberaler dan hun landgenoten. Tot slot bleek overduidelijk dat het merendeel van de asielzoekers niet van plan was om terug te keren naar het land van herkomst, waarbij vooral veiligheidsoverwegingen een rol spelen. De uitkomsten van dit onderzoek lijken zeker nuttig voor het beleid, maar kunnen ook een rol spelen in de sociale dialoog over asielvragen. De onderzoekers geven zelf aan dat hun onderzoek tamelijk uniek is en navolging verdient. Dat lijkt een zeer verstandige conclusie, want de kennis over asielzoekers is nog maar heel beperkt, ook in ons land.

Nico van Nimwegen,

NIDI, e-mail: nimwegen@nidi.nl

Gebaseerd op: Isabelle Buber-Ennser et al. (2016), Human capital, values, and attitudes of persons seeking refuge in Austria in 2015, *PLoS ONE*, 11 (9): e016348.

<http://www.oew.ac.at/vid/research/research-projects/dipas/>